

Plenum

Torsdag 8.4.2021 kl. 16.00—19.18

2.5. Muntlig fråga om hanteringen av coronavirusepidemin (Hanna Sarkkinen vänst)

Muntligt spörsmål MFT 70/2021 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Juho Eerola: Ledamot Sarkkinen.

Debatt

16.42 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Koronatilanne on edelleen vaikea, ja tautitilanteen pahenemiseen on vielä varauduttava. Tunnelin päässä näkyy kuitenkin jo valoa, ja exit-suunnitelma on tärkeä, sillä suomalaiset tarvitsevat toivon horisontin.

Arvoisa puhemies! Koronavuosi on ollut pitkä ja rankka. Erityisen pitkä se on ollut lasten ja nuorten näkökulmasta. Vasemmistoliiton mielestä rajoitusten purkaminen pitää aloittaa lapsista ja nuorista.

Arvoisa puhemies! Korona on lisännyt monien suomalaisten henkistä kuormitusta. Jono opintopsykologeille ja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin ovat kasvaneet. Yksinäisyys on lisääntynyt, ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat kuormittuneita. Olen huolissani suomalaisten jaksamisesta. Näen, että Suomi tarvitsee henkisen toipumisen suunnitelman, ja hoitovelan purkuun tarvitaan resursseja.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: miten suomalaisten henkistä toipumista tuetaan ja hoitovelkaa lyhennetään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kiuru.

16.44 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta aivan erinomainen kysymys, ja yhdyn kyllä siihen huoleen, joka teillä on. Tämä koronatilanne on vaikea, ja varmasti meitä kaikkia tällä hetkellä pohdituttaa se, että saammehan me tämän epidemian hallintaan [Mauri Peltokangas: Puuttukaa juurisyihin!] ja sitoudummehan tähän kansakuntana yhdessä, mutta vielä enemmän pelkään sitä, sitoudummeko me kaikki täällä myös siihen jälleenrakennukseen. Tarvitaan henkinen toipuminen mutta myös fyysinen toipuminen. Me tarvitsemme paljon kuntoutusta niin mielenterveyden puolelta kuin myöskin fyysiseltä puolelta. Siihen on varauduttu jo elokuussa niin, että me saimme budjettiriihessä tehtyä päätöksen siitä, että hoitovelkaa systemaattisesti lyhennetään 450 miljoonalla, joka on valtavan iso panos. Sen lisäksi osana tätä EU:n tukipaketin kokonaisuutta on sovittu, että sillä myöskin lyhennetään hoitotakuuta ja hoitovelkaa. Lisäksi sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa toteutetaan niin, että siellä tuodaan aidosti perustasolle näitä puuttuvia palveluita.

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

16.45 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kertonut, että se tulee laajasti kuulemaan eri tahoja tässä exit-suunnitelmassa. Monet näistä erilaisista rajoitustoimenpiteistä ovat osuneet yrityksiin ja yrittäjiin, joten on tärkeää, että heitä kuullaan tässä exit-suunnitelmassa. Nyt kuitenkin julkisuudessa elinkeinoministeri Lintilä on kertonut, että työ- ja elinkeinoministeriö on ollut hänen mielestään koko lailla syrjässä tämän exit-strategian laadinnasta. No, tosin tänään tuli joitakin sellaisia tietoja, että kuitenkin olisi ollut mahdollista reagoida näihin erilaisiin asiakirjoihin, joita exit-strategian ympärillä on ollut. En tiedä, mutta jos muistijälki on ollut niinkin heikko, niin ilmeisesti kuitenkin vaikutusmahdollisuus siihen exit-strategiaan on ollut sitten melko mitätön. Joka tapauksessa haluaisin tietää: miten hallitus nyt varmistaa, että yrittäjien ääni tulee kuuluviin ja että yrittäjien ja nimenomaan yrityksissä työskentelevien henkilöitten tulevaisuus, meidän suomalaisten työpaikat, [Puhemies koputtaa] voidaan varmistaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Lintilä ja ministeri Marin, ministeri Lintilä ensin.

16.46 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin taisi olla eilen aamulla, kun toimittaja kysyi minulta, mitä on tulossa illan neuvotteluissa exit-puolelta, ja sanoin, etten tiedä, että en ole ollut valmistelussa mukana. Se johtuu siitä, että valmisteluja on tehnyt valtioneuvoston kanslia ja siinä on ollut mukana niin sanottu covid-ryhmä, joka muodostuu lähinnä kansliapäälliköistä. Se, että olimme käyneet evästyskeskustelun viikkoa aikaisemmin, on mielestäni totaalisesti eri asia kuin olla valmistelussa mukana. Mutta eilisen keskustelun ja neuvottelun mukaan, aivan kuten edustaja Essayah sanoi, nyt alkaa sitten lausuntokierros, jolloinka pääsevät lausumaan työmarkkinaosapuolet, yritykset, kunnat. Tämä on ehdottomasti tämän kevään tärkeimpiä asioita, ja nyt pitää nimenomaan näyttää sitä, miten me mennään tästä eteenpäin.

Täytyy sanoa, että eilen jäi aika paljon huomioimatta Suomessa eräs erittäin mielenkiintoinen uutinen USA:sta. USA:ssa viranomaiset sallivat risteilyt kesällä, [Puhemies koputtaa] ja se on Suomelle erittäin iso asia. Kaikki me tiedämme, kuinka paljon olemme takamassa risteilijöiden rakentamista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on aika täynnä. — Pääministeri Marin.

16.47 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä on valmisteltu virkатыönä, ja hallitus on kahteen otteeseen ennen eilistäkin tästä asiasta keskustellut. 16.2. kävimme keskustelun hybridistrategian päivytyksestä ja siellä kartoitimme niitä reunaehtoja, minkä puitteissa sitten voitaisiin yhteiskuntaa päästä myös avaamaan. Siltä pohjalta sitten virkатыönä kansliapäälliköiden, kaikkien ministeriöiden, yhteistyönä tätä on koottu. Vetovastuussa ovat olleet valtioneuvoston kanslia ja sosiaali- ja terveysministeriö, mutta laajasti kaikkia ministeriöitä on eri vaiheissa prosessia kuultu. Hallitus on eilen omalta osaltansa jälleen tästä asiasta käynyt keskustelua, ja tänään olemme keskustelleet siitä yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa, ja nämä huomiot pyritään ottamaan tähän kokonaisuuteen mukaan. Huomenna me avaamme tämän suunnitelman sitten kaikille julkisesti kommentoitavaksi, ja tavoitteena on, että saisimme mahdollisimman paljon eri

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

yhteiskunnan tahojen kommentteja, niin elinkeinoelämästä ja yrityksiltä kuin myös kaikilta muilta yhteiskunnan toimijoilta, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että myös täältä eduskuntaryhmiltä saadaan kommentteja ja näkemyksiä tähän suunnitelmaan, niin että voimme yhdessä rakentaa polkua parempaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aika täynnä. — Ledamot Adlercreutz.

16.49 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä kriisissä ei ole ollut vastauskirjaa. On jouduttu elämään erilaisten skenaarioiden varassa, joskus varautumaan pahimpaan, ja sitten kun menee paremmin, on oltu tyytyväisiä ja todettu, että pahimpaan varautuminenkin on hyvä ja oikea päätös.

On hyvä, että nyt voidaan jo rakentaa tietä tästä ulos. On oleellista, että tässä exit-suunnitelmassa, josta RKP on puhunut jo pitkään, on konkreettisia askelmerkkejä ja siihen liittyy konkreettisia, mitattavia asioita, jotta se on ymmärrettävissä, se on ennustettavissa, niin että sen tien päässä on lupaus siitä, että voitaisiin kutsua kaverit saunaan tai ystävät kylään. Kun näitä purkutoimenpiteitä suunnitellaan, on oleellista, ettei keskustella aloista niin kuin monoliitteina, kokonaisuuksina, vaan nähdään se hienojakoisuus.

Edustaja Harjanne puhui siitä, että sisä- ja ulkotila on eri asia. On eri asia järjestää konsertti ulkona kuin tiiviissä sisätilassa. On eri asia istua ravintolassa pöydän ääressä [Puhemies koputtaa] kuin baarissa. On oleellista, että kun näitä purkuja nyt suunnitellaan, [Puhemies koputtaa] käsitellään näitä aloja hienojakoisesti detaljitasolla. [Puhemies: Nyt tulee aika täyteen!] Kysynkin hallitukselta, että kyllähän nämä päätökset sitten perustuvat tutkittuun, tieteelliseen tietoon ja selkeisiin askelmerkkeihin ja mitattaviin asioihin. [Leena Meri: Oletteko te epävarma siitä?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja pääministeri Marin.

16.50 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä. Hallitus kuuntelee terveysviranomaisia, käyttää sitä parasta asiantuntijatietoa, jota meillä on. On huomioitava myös se, että on vielä paljon sellaista, mitä me emme valitettavasti edelleenkaan tiedä. On myös paljon sellaista, mitä on äärettömän vaikea arvioida, mistä ei ole vielä olemassa sellaista kattavaa tietoa. Esimerkiksi juuri yksittäisten rajoitustoimien arviointi, miten juuri tietyt rajoitustoimet vaikuttavat koko epidemiaan ja tautitilanteeseen, on vaikeaa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos on kuvannut hallitukselle sitä kokonaisuutta, kuinka hankalaa on myös tehdä näitä mallinnuksia, laskelmia, arvioita. Tämäkin meidän on hyväksyttävä. Eli meidän on hyväksyttävä se, että me elämme epävarmuudessa, me joudumme reagoimaan tilanteeseen, me joudumme päivittämään strategiaamme, kun me saamme uutta tietoa, ja tämä on ollut toimintatapa, mikä hallituksella on ollut. Aina kun me saamme uusinta tietoa, aina kun me saamme lisätietoa, me olemme pyrkineet muuttamaan omaa strategiaamme ja suunnitelmaamme sen mukaisesti. Mielestäni on viisautta se, [Puhemies koputtaa] että emme naulaa etukäteen kantaamme kaikkeen, [Puhemies koputtaa] vaan toimimme myös tilanteen vaatimalla tavalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

16.51 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää yrittäjien ja yleensä ihmisten kannalta, että Suomea avataan pikkuhiljaa siinä muodossa kuin riski antaa myöten, ja totta kai se täytyy tehdä hallitusti.

Mutta palataanpa tähän edustaja Mykkäsen tekemään hyvään ehdotukseen, joka on kokoomuksen ehdotus, että otetaan käyttöön rokotepassi eli rokotetodistus. Sehän on aivan normaali käytäntö esimerkiksi eläinpuolella: mihinkään tilaisuuteen ei pääse, jos ei ole rokotettu. Kysynkin pääministeriltä tai sitten ministeri Kiurulta: mikä lainsäädäntö estää sen, että me hallitusti avaamme näitä tapahtumia, jolloin autamme yrittäjiä ja ihmisiä, jotta he pääsevät harrastusten pariin, ja heillä pitää olla sitten osoitettuna se, että heidät on rokotettu? Ymmärrän kyllä yhdenvertaisuuden ja muut ongelmat, mitä pääministeri täällä toi esille, mutta teillä, arvoisa hallitus, on kaikki asiantuntijatieto käytössänne. Ministeri Kiuru, toimisiko tämä teoriassa, että vain rokotetut ihmiset osallistuisivat tilaisuuksiin ja silti tämä tauti ei pääsisi leviämään? [Puhemies koputtaa] Mikä teidän käsityksenne on?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sekä Kiuru että Marin... Annetaan Marin tähän kysymykseen.

16.53 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmin kuvasin, luin tarkasti vielä tänään sen kokoomuksen exit-strategian, koska tämä kysymys nousi esille, ja kokoomus ei siellä esittänyt tällaisen passin käyttöönottoa vaan esitti sitä, että sitä selvitetään. Siinä muodossa ainakin se siinä exit-strategiassa oli. Ja varmasti tätä voidaan selvittää, ja tietenkin seuraamme esimerkiksi niitä Tanskan esimerkkejä, millä tavalla tätä asiaa siellä hyödynnetään.

Itse näen, että tässä on kuitenkin paljon, paljon sellaisia käytännöllisiä kysymyksiä, joita pitäisi pystyä ratkaisemaan, ja sen takia kutsun kokoomuksen ja toivon, että osallistutte myös siihen keskusteluun ja tuotte oman näkemyksenne siitä, millä tavalla teidän mielestänne tämä pitäisi toteuttaa. Onko teillä näkemystä siitä, haluatteko, että tässä teidän näkemyksenne mukaan pitäisi edetä lainsäädäntötietä niin, että suljettaisiin palveluita heiltä, keitä ei ole rokotettu? Itse näen, että tässä on merkittäviä ongelmia, perustuslaillisiakin ongelmia varmasti. Vai olisiko se ajatus se, että avataan ja sitten luotetaan siihen, että vain he, kenet on rokotettu, menisivät palveluihin? Eli peräänkuulutan myös sitä, [Puhemies koputtaa] mikä on se teidän konkreettinen näkemyksenne, [Puhemies koputtaa] miten tätä sitten voitaisiin käyttää tai ottaa käyttöön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt oli niin suora kysymys hallitukselta oppositiopuolue kokoomukselle, että edustaja Orpo. [Naurua]

16.54 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Opposition kyselytunti käynnissä, herra puhemies!

Siellä, missä tahto, siellä tie. Eli jos meillä on käytössä rokotetodistus ja sillä voitaisiin päästää vaikka seniori käymään seniorikahvilla turvallisesti, niin minä toivoisin — ja me ollaan tietysti tässä mukana aivan varmasti — että etsitään se tie, miten me mahdollistamme sen. Se ei ole keneltäkään pois, mutta se olisi paljon esimerkiksi niille senioreille, jotka ovat olleet vuoden kotona.

Mutta, arvoisa pääministeri, kysyn vuorostani, kun emme ole saaneet vastausta tähän rokotekysymykseen: Teidän valmistelemassanne liikkumisrajoituslakiesityksessä sanottiin,

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

että jokainen yli 16-vuotias on rokotettu Suomessa heinäkuuhun 21 mennessä. Nyt siinä paperissa, mikä tänään nähtiin, oli 50 prosenttia. Ja jos ihmiset jotain tällä hetkellä odottavat, niin se on rokote, eikä ole ilmoitusasia, että se onkin nyt 50, eikä sitä voi ottaa annettuna, että kesäkuun loppuun mennessä se on vain 50. Se on tavoite, ja kysyn nyt vielä, mihin tämä perustuu [Puhemies koputtaa] ja mitä te aiotte tälle asialle tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja pääministeri Marin.

16.55 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan tähän ensimmäiseen osaan, ja ministeri Kiuru varmasti voi vastata tästä rokotuskokonaisuudesta vastuuministerinä tarkemmin.

Jos te puhutte siis siitä, että ikäihmisille avattaisiin ikäihmisille kohdistettuja palveluita, seniorikahvilatoimintaa tai muuta ikäihmisten palvelutoimintaa, kun me tiedämme, että ikäihmisiä on laajasti jo rokotettu ja heidät tullaan etulinjassa rokottamaan, niin ilman muuta tämänkaltaista palveluiden avaamista voidaan tehdä, mutta itse kyllä ajattelisin, että ei näitä palveluita suljettaisi heiltä pois, jotka eivät esimerkiksi terveydentilansa puolesta voi rokotetta ottaa. Meillä on monia sellaisiakin ikäihmisiä, jotka eivät voi ottaa rokotetta, ja katsoisin, että myös heillä pitäisi olla oikeus näihin palveluihin osallistua, eli nähdäkseen tämä on hieman eri kysymys kuin se, että olisi tällainen rokotepassi. Kun meillä on laajasti tietty väestöryhmä rokotettu, niin ilman muuta seniorikahvitoimintaa tai kerhotoimintaa tai muuta ikäihmisille kohdennettua toimintaa pitääkin avata. Kyllä hallitus sitä tukee ehdottomasti, mutta itse toivoisin, että näihin palveluihin voisivat osallistua myös ne [Puhemies koputtaa] ikäihmiset, jotka eivät voi rokotetta ottaa terveydentilansa puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru lyhyesti.

16.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä alkuperäisessä kysymyksessä kysyttiin, miksi me ei tehdä samalla tavalla kuin Tanska. Silloin pyysin puheenvuoroa kahdesti ja totean, että me tehdään samalla tavalla kuin Tanska. Tanska ottaa käyttöön rokotetodistuksen, ja nyt on kysymys siitä, että EU ajaa tätä samaa rokotetodistusta tällaisena vihreänä todistuksena. Me olemme siinä mukana aktiivisesti, mutta me otamme myös Suomessa heti käyttöön omin toimin tämän samantapaisen rokotetodistuksen, mistä tekin puhuitte, mikä Tanskassa on menossa. Olemme olleet monien maiden kanssa etulinjassa siinä, että rokotetodistus otetaan käyttöön. Nykyäänkin todistus saadaan, mutta se tulee viranomaisilta. Jatkossa se tulisi suoraan Kantatiedoista. Sen voisi tulostaa itse ja ottaa mukaan esimerkiksi QR-koodina suoraan puhelimeen.

Sitten seuraava kysymys on se, mihin tätä todistusta sitten käytetään, ja kokoomus on ehdottanut, että selvitetään tätä, voitaisiinko sitä laajemminkin käyttää näiden rajoitusten purkamisessa. Me olemme tätä myös selvittäneet muutamankin kuukauden jo silloin, kun tämä EU-tasoinen ehdotus tuli myös siitä, [Puhemies koputtaa] että Euroopassa lähdetäisiin hakemaan tätä. Se selvitystyö on menossa, mutta se ei ole perusoikeuksien kannalta helppoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt tuli aikarajoitus. — Edustaja Purra.

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

16.57 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vieraskielisen väestön ja työvoiman parissa virus leviää huomattavalla yliedustuksella. Edelleenkin kaikki maahan tulevat ulkomaalaiset eivät tule testatuksi, puhumattakaan että joutuisivat valvottuun karanteeniin. Virus jyllää telakoilla ja rakennuksilla. Turussa ja Raumalla ryppäitä on telakan alihankkijoiden ulkomaalaisten työntekijöiden joukossa. Pahimmillaan osuus tartunnoista näillä alueilla on ollut huomattava. Vaikka uusien työntekijöiden saapumista on rajoitettu, vaihtuvuus on hyvin suurta. Epäilen, että moni ei tiedä, että verokikkailun takia ulkomailta tulevat työntekijät vaihtuvat kuuden kuukauden välein. Tätä kutsutaan rotaatioksi, ja uusi kierros telakalla on juuri käsillä. Tämä koskee pahimmillaan satoja, jopa yli tuhatta uutta miestä. Käytännössä on havaittu, että koronatoimia haittaavat kulttuurierot ja myös se, että jäljitys on vaikeaa, koska henkilöiden yhteystiedot ja kotikunta ovat epäselviä. Hallitus, onkohan mielestänne tässä asiassa jotakin korjattavaa, ja mitä se olisi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Kiuru.

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on varmasti elementtejä, jos ministeri Pekonen haluaa jatkaa työsuojelun puolelta, mutta oli sanottava, kun nostitte esiin ihan oikein tämän meidän Suomen suurimman työpaikkatartuntaryppään, joka tapahtui Raumalla, että sen jälkeen, kun myös Ruotsissa oli tämä akkutehdas, otimme kyllä todella tiukan linjan myös viranomaisten puolella siinä, että nyt koko tuo telakalla työskentelevä henkilökunta tuli testatuksi ja sen lisäksi määrättiin karanteeniin. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Minusta se oli erittäin onnistunut teko toimia heti näin. Tässä tarvitaan juoksun parantamista, nimenomaan siinä, että kynys on hyvin matalalla: kun näitä tautitapauksia tulee, niin lähdetään heti käyttämään tartuntatautilain kaikkia mahdollisuuksia. Meille antaa myöskin eduskunnan tuore päätös testauksen laajentamisesta ja karanteenikäytännöistä, jotka liittyivät niin sanottuun rajalakiin, vielä enemmän toimivaltaa tässä, että lähdetään ennakkoon tätä tekemään. Näin tapahtui myös Turussa opiskelijaryppään suhteen, [Puhemies koputtaa] ja silloin minusta ollen juuri oikealla tiellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Pekonen.

17.00 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä tässä viittasi näihin työpaikkojen tartuntoihin, joita kyllä on valitettavasti ollut huolestuttavan paljon, ja niistä on myöskin syntynyt näitä tartuntaketjuja. Työnantajan vastuulla tietenkin on aina se, että työ on terveellistä ja turvallista, ja työnantajan vastuulla on myöskin arvioida ne riskit siellä työpaikoilla koronan tartuttavuuden osalta.

Tähän on puututtu myöskin työsuojelullisin keinoin. Työsuojelun vastuualueet ovat käynnistäneet yhdessä aluehallintoviraston ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan kanssa alueellisia valvontakampanjoita: on tehty koronatestauksia, kehoitettu työnantajia tekemään entistä enemmän myöskin massatestauksia oireettomille työntekijöille. Kuten ministeri Kiuru tuossa viittasikin, edelleen myöskin tartuntatautilailla on mahdollista asettaa yksittäiset työntekijät karanteeniin ja sitä kautta puuttua näihin työpaikkojen tartuntoihin, mahdollisesti jopa sulkea kokonaisia työpaikkoja, mihin ministeri Kiurukin tässä viittasi. [Jussi Halla-aho: Onko näin tapahtunut?] — On.

Punkt i protokollet PR 37/2021 rd

Frågan slutbehandlad.

Riksdagen avslutade den muntliga frågestunden.